

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Richtpunt campus Buggenhout

Doelenpakket

Vak _3A_PAV MAVO-Nederlands

3de graad SO

Arbeidsmarktfinaliteit

Basisvorming

Uitgangspunten

Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project van de school bepaalt welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum.

- **Eerste graad**
Het is de school die bepaalt welke eindtermen binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden. De lessen differentiatie worden ingevuld als een remediëring en een verdieping van onderdelen van de basisvorming (eindtermen) of als een verdieping in klassieke talen.
Aan de lessen van de basisopties-pakketten in het 2e jaar worden leerplandoelen van de POV leerplannen basisopties-pakketten gekoppeld.
- **Tweede/derde graad**
Het is de school die bepaalt welke onderwijsdoelen, ongeacht het eindtermen, cesuurdoelen, specifieke eindtermen of onderwijsdoelen (voor de onderdelen) van de beroepskwalificatie(s) betreft, binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden.

Leerplandoelen zijn minimumdoelen

Het leerplan legt minimumdoelen vast, die resulteren in een minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de leerlingen moeten bereiken. Een school bepaalt zelf wat ze bovenop deze minimumdoelen aan bod wil laten komen in de lessen. Ook de onderwijsmethode kiest de school zelf.

Het leerplan gebruikt de taxonomie van Bloom

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen het leerplan van de basisvorming en de leerplannen van het specifieke gedeelte. Elk onderwijsdoel bestaat uit een competentiegerichte formulering van het doel waarbij het handelingswerkwoord evalueerbaar gedrag uitdrukt. De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden**
De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen**
De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen**
De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken,

voorstellen, ...

- Analyseren

De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- Evalueren

De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...

- Creëren

De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

Status van een onderwijsdoel

- AEE = aanbieden / evalueren / eindverantwoordelijke

De leraar van dit onderwijsdoel biedt het onderwijsdoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en heeft de verplichting om dit onderwijsdoel mee te nemen in de evaluatie. Ingeval een AEE onderwijsdoel aan meerdere leraren/vakken is toegekend zal iedere leraar/vak dit onderwijsdoel binnen de eigen vakspecifieke context aanbieden en evalueren.

- AE = aanbieden / evalueren

De leraar van dit onderwijsdoel biedt het onderwijsdoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en komt samen met de eindverantwoordelijke(n) tot een gemeenschappelijke evaluatie van dit onderwijsdoel.

- A = aanbieden

De leraar van dit onderwijsdoel biedt het onderwijsdoel aan binnen het eigen vak/de activiteit met het oog op verankering van de kennis/vaardigheid/attitude zonder dit onderwijsdoel mee te nemen in de evaluatie. Evalueren kan enkel als de status van het onderwijsdoel in onderling overleg met de AEE verantwoordelijke wordt aangepast.

AE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie lichamelijke en geestelijke gezondheid
Gezonde levensstijl en mentaal welbevinden

01.02

De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalvaardigheden

02.01

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht lezen en beluisteren van teksten.

Tekstkenmerken voor receptie

- Herkenbare structuur
- Herkenbare samenhang en duidelijke verbanden
- Standaardnederlands, soms andere taalvariëteiten
- Frequente en minder frequente woorden
- Eenvoudig figuurlijk taalgebruik
- Concrete tot vrij algemene inhoud
- Gemiddelde informatiedichtheid
- Variatie aan tekstsoorten

Bijkomend voor mondelinge receptie

- Normaal spreektempo

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalvaardigheden

02.02

De leerlingen beoordelen doelgericht informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het lezen en luisteren.

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalvaardigheden

02.03

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.

Tekstkenmerken voor receptie

- Herkenbare structuur
- Herkenbare samenhang en duidelijke verbanden
- Standaardnederlands, soms andere taalvariëteiten
- Frequente en minder frequente woorden
- Eenvoudig figuurlijk taalgebruik
- Concrete tot vrij algemene inhoud
- Gemiddelde informatiedichtheid
- Variatie aan tekstsoorten

Bijkomend voor mondelinge receptie

- Normaal spreektempo

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalvaardigheden

02.04

De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.

Tekstkenmerken voor receptie

- Herkenbare structuur
- Herkenbare samenhang en duidelijke verbanden
- Standaardnederlands, soms andere taalvariëteiten
- Frequente en minder frequente woorden
- Eenvoudig figuurlijk taalgebruik
- Concrete tot vrij algemene inhoud
- Gemiddelde informatiedichtheid
- Variatie aan tekstsoorten

Minimumvereisten van de geproduceerde tekst

- Inhoud en vorm afgestemd op het doel en op de doelgroep

Beheersingsniveau Bloom: creëren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalvaardigheden

02.05

De leerlingen spreken en schrijven doelgericht.

Minimumvereisten voor productie

- Herkenbare tekstopbouw
- Gepaste en herkenbare tekststructuur
- Herkenbare tekstverbanden
- Frequente tot minder frequente woorden
- Gepast register
- Concrete inhoud
- Gemiddelde informatiedichtheid
- Langere en samengestelde zinnen
- Variatie aan tekstsoorten

Bijkomend voor schriftelijke productie

- Gepaste lay-out
- Standaardnederlands met aandacht voor spelling, interpunctie, woordkeuze, zinsbouw, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid

Bijkomend voor mondelinge productie

- Gepaste lichaamstaal
- Varianten van het Nederlands waaronder het Standaardnederlands met aandacht voor uitspraak, intonatie, woordkeuze, zinsbouw, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid

Met behulp van ondersteunende middelen

Beheersingsniveau Bloom: creëren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalvaardigheden

02.06

De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.

Beheersingsniveau Bloom: creëren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalbeschouwing

02.08

De leerlingen zetten doelgericht strategieën in ter ondersteuning van informatieverwerking en communicatieve handelingen.

Met inbegrip van context

Dit minimumdoel wordt doelgericht ingezet in functie van alle andere minimumdoelen binnen sleutelcompetentie 2.

De strategieën worden bepaald afhankelijk van de vaardigheid en de context waarin de opdracht gesitueerd is.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalbeschouwing

02.09

De leerlingen zetten nieuw- en eerder verworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

Tekstkenmerken voor receptie

- Herkenbare structuur
- Herkenbare samenhang en duidelijke verbanden
- Standaardnederlands, soms andere taalvariëteiten
- Frequente en minder frequente woorden
- Eenvoudig figuurlijk taalgebruik
- Concrete tot vrij algemene inhoud
- Gemiddelde informatiedichtheid
- Variatie aan tekstsoorten

Minimumvereisten voor productie

- Herkenbare tekstopbouw
- Gepaste en herkenbare tekststructuur
- Herkenbare tekstverbanden
- Frequente tot minder frequente woorden
- Gepast register
- Concrete inhoud
- Gemiddelde informatiedichtheid
- Langere en samengestelde zinnen
- Variatie aan tekstsoorten

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalbeschouwing

02.10

De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

Kennis

Gevoelswaarde van woorden

Beeldspraak

Vormen van humor

Spelling van in te zetten woorden

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taalbeschouwing

02.11

De leerlingen passen inzicht in taalgebruik toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

Kennis

Talige elementen om tekstverbanden uit te drukken

Elementen van argumentatie: argument, tegenargument, conclusie

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Taal als cultuur

02.12

De leerlingen illustreren de relatie tussen taal en identiteitsvorming.

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Literatuur

02.13

De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.

Beheersingsniveau Bloom: creëren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie Nederlands
Literatuur

02.14

De leerlingen gaan in mondelinge interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie digitale competenties
Digitaal werken

04.01

De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhoud te creëren.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie digitale competenties
Mediawijs handelen

04.02

De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels bij het gebruiken van digitale technologie.

Kennis

Privacywet - *Pro*

Auteursrecht - *Pro*

Portretrecht - *Pro*

Netiquette - *Pro*

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AE: Leerplandoel basisvorming - Pro | 3D_D_AA

Sleutelcompetentie digitale competenties
Mediawijs handelen

04.03

De leerlingen passen maatregelen toe om zichzelf en anderen te beschermen tegen bedreigingen en risico's van de digitale wereld.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie sociaal-relatieve competenties
Interpersoonlijke relaties

05.01

De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie sociaal-relatieve competenties
Samenwerken

05.02

De leerlingen werken samen met medeleerlingen aan de uitwerking van een gezamenlijk resultaat.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie wiskunde - natuurwetenschappen - technologie - STEM
Relatie en verandering

06.WI05

De leerlingen gebruiken grafieken, tabellen en verwoordingen om verbanden te beschrijven in betekenisvolle contexten.

Kennis

Samenhang tussen voorstellingswijzen (grafiek, tabel, verwoording)

Lineaire en niet-lineaire groei

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie burgerschap
Democratie

07.01

De leerlingen lichten de betekenis en de werking van de democratische rechtsstaat toe.

Kennis

Europese unie: impact op het dagelijks leven - *Pro*

Uitdagingen van de democratische rechtstaat: klassenjustitie - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie burgerschap
Democratie

07.02

De leerlingen lichten de principes van de democratische rechtsstaat toe.

Kennis

Botsende grondrechten - Pro

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie burgerschap
Identiteit

07.04

De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

Kennis

Niet-neutraliteit van identiteit - Pro

Meerstemmigheid en wij-zij denken - Pro

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie burgerschap
Diversiteit

07.05

De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

Kennis

Samenlevingsmodellen - *Pro*

Diversiteit in de samenleving: verrijking en uitdagingen - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie burgerschap
Communicatie

07.06

De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historisch referentiekader

08.01

De leerlingen situeren historische fenomenen in tijd en ruimte op een gegeven tijdlijn met de courante historische periodes en op een kaart.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historische bronnen

08.02

De leerlingen vergelijken bronnen over historische fenomenen met aandacht voor betrouwbaarheid.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historische beeldvorming

08.03

De leerlingen lichten betekenissen toe van historische fenomenen uit westerse en niet-westerse samenlevingen.

Kennis

Hanteren van meerdere perspectieven (multiperspectiviteit) - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Relatie tussen verleden, heden en toekomst

08.04

De leerlingen lichten mythevorming van een historisch fenomeen toe.

Kennis

Redenen voor mythevorming - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie ruimtelijk bewustzijn
Ruimtelijke patronen en processen

09.01

De leerlingen illustreren acties die een duurzaam ruimtegebruik mogelijk maken.

Kennis

Aspecten van duurzaam ruimtegebruik - *Pro*

Beleidsacties en individuele acties - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie ruimtelijk bewustzijn
Situeren

09.05

De leerlingen situeren absoluut en relatief personen, plaatsen, patronen en processen op relevante ruimtelijke schaalniveaus.

Kennis

Fysisch geografische invalshoek - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie financieel-economische competenties
Financiële competenties

11.03

De leerlingen lichten gevolgen van het werken met een arbeidsovereenkomst toe.

Kennis

Basisrechten- en plichten van werkgever en werknemer - *Pro*

Zwartwerk en gevaren voor de werknemer - *Pro*

Van bruto naar nettoloon - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie financieel-economische competenties
Financiële competenties

11.05

De leerlingen lichten verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid bij een schadegeval toe.

Kennis

Verzekeringpolis als bescherming tegen risico's - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3A

Sleutelcompetentie financieel-economische competenties
Economische competenties

11.06

De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en ongelijkheid tracht te beperken.

Kennis

Herverdelingsmechanisme - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties
Informatievaardigheden

13.01

De leerlingen kiezen en gebruiken doelgericht een zoekstrategie om diverse bronnen te selecteren in functie van een informatievraag.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties
Informatievaardigheden

13.02

De leerlingen verwerken op een kritische en systematische manier informatie uit diverse bronnen om een informatievraag te beantwoorden.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties
Taal leren

13.07

De leerlingen gebruiken schooltaal.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties
Taal leren

13.08

De leerlingen gebruiken vaktaal.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel basisvorming - Pro | 3D_D_AA

Sleutelcompetentie ondernemingszin
Duurzame keuzes maken

15.05

De leerlingen maken onderbouwde en duurzame keuzes rekening houdend met de gevolgen op korte en op lange termijn.

Beheersingsniveau Bloom: evalueren